

Koning Ubu en zijn crapuul

Een meester in onzinwoorden was de Franse toneel- en romanschrijver *Alfred Jarry* (1873-1907). Hij werd beroemd om zijn cyclus rond *Père Ubu* (Vader Ubu). Reeds op vijftienjarige leeftijd schreef hij de eerste versie van zijn Ubu-kluchten: *Ubu roi* (koning Ubu) en *Ubu cocu* (bedrogen echtgenoot Ubu).

Uburleske

Het beeld dat Jarry en zijn medescholieren van hun natuurkundeleraar hadden, kreeg op karikaturale wijze vorm in het personage Ubu. De twee eerdergenoemde kluchten werden door de studenten in een

eigen marionettentheaterje, ‘Les Marionnettes du Théâtre des Phynances’ genaamd, opgevoerd. Later gaf Jarry de stukken verder vorm en werden ze ook als toneelstukken opgevoerd.

Bloemkolen met proep

Père Ubu is de vleesgeworden imbeciliteit, laagheid en verwaandheid, een volgevreten en uitermate vulgair heerschap. Als het doek opgaat, smijt hij al direct een smeug *merdre* de zaal in. Een extra *r* in een woord dat in die tijd taboe was. In het Nederlands zou het *proep* zijn.

Niet alleen Ubu, maar ook zijn vrouw en andere burleske personages bezigen continu vunzige taal. Bij een diner eten ze ‘choux-fleurs à la merdre’: ‘bloemkolen met proep’.

Klisterspuit

Na de maaltijd scheldt Ubu zijn vrouw uit voor ‘grosse merdre’, in goed Nederlands: ‘dikke drol’. Vervolgens gebruikt hij ‘une pompe à merdre’ (*klisterspuit*) en zegt: “J’entends confrondre notre vertueuse épouse avec un pisse-pot” – “Ik begrijp dat mijn deugdzame echtgenote verward wordt met een pispot.”

Een spiraalvormig teken – als het ware een opgerolde *worst* – siert de bolle buik van Ubu en accentueert onmiskenbaar het zenuwcentrum van al diens doen en laten: zijn *pens*.